

Javaslat a

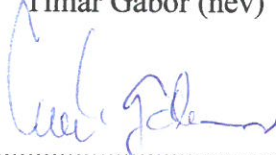
„Aprószentek-járás és legényavatás hagyománya Kisbodakon¹”

települési/tájegységi/ágazati²

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Timár Gábor (név)

.....
(aláírás)

Kisbodak, 2023. augusztus 17. (település, dátum)

(P. H.)

---

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.

² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Timár Gábor

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Timár Gábor
Levelezési cím: 9234 Kisbodak, József Attila utca 8.
Telefonszám: +36 30 216 6763
E-mail cím: gabor.timar@outlook.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Aprószentek-járás és legényavatás hagyománya Kisbodakon**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

a szakterületi besorolás indokolása: élő népszokás

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:⁴

- nem**

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Kisbodak község

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési   tájegységi   ágazati

amely értéktár neve: **Kisbodaki Települési Értéktár**, valamint **Szigetközi Tájegységi Értéktár**

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Évszázados hagyománya van Kisbodakon az Aprószentek-járásnak és a legényavatásnak. Napjainkban is élő népszokások, amit szívesen fogadnak a helyben élők. Hogy' is történt régen és miként zajlik ma mindez?

APRÓSZENTEK-JÁRÁS

Az aprószentek története Máté evangéliumának második fejezetében olvasható. Eszerint Heródes, Júdea királya a napkeleti bölcsektől megtudta, hogy azok a „zsidók újszülött királyát” keresik, aki – mint írástudói segítségével kiderítette – Betlehemben fog megszületni. Hogy az újszülöttet elveszejhessen, Heródes a bölcseket megbízta, hogy miután megtalálták őt, menjenek vissza palotájába, és jelentsék neki. Ám azok álmukban „jelenést” láttak, amelyben arra figyelmeztették őket, hogy ne térjenek vissza Heródeshez, és ők eszerint cselekedtek. Eltávozásuk után Józsefnek, Jézus nevelőapjának is megjelent álmában egy angyal, azzal az üzenettel, hogy családjával meneküljön Egyiptomba. Ezek után a haragra gerjedt Heródes minden két éven aluli fiúgyermeket megöletett Betlehemben és környékén, hogy biztos legyen abban, a „zsidók újszülött királya” nem marad életben. E gyermekmészárlás áldozatait nevezi a magyar nép aprószenteknek.

A vesszőzés pedig pogány eredetű népszokás: termékenység- és egészségvarázslást jelent. Kisbodakon a legények és legényjelöltek, azaz a puhabok december 28-át megelőző este házról házra járva hangos szóval és énekkel köszöntik a falu lakóit:

"Adjon Isten jó estét! Egy dalt mondanánk, ha meg lenne engedve.

*Elérkezett Aprószentek estéje,
Ezeket Heródes megölette.
Ezek ontottak, az ártatlanok, vért,
Ezért nyertek Mennyországba hasznos bért."*

A legénycéh néhány tagja a házba lépve emígy köszönti a lakókat:

"Adjunk hálát édes Jézusunknak, hogy meg engedte érnünk Aprószentek estéjét. Adjon Isten még sok számos esztendő t erőben, egészségben eltölteni. Adjon Isten bort, búzát, békességet, holtuk után örök üdvösséget! Dicsértessék a Jézus Krisztus!"

Ezután fűz vessző-fonattal veregetik meg az emberek hátát, mondván: „Egészséggel, mustármaggal! Kellés ne nőjön a hátadon!” A kislányok fehér, az eladósorba került lányok rózsaszín, esetleg halványkék szalagot kötnek a legények vesszőkoszorújára. A menyasszony színe a piros.

A jókívánásokat a háziak adománnyal, ital kínálásával köszönik meg. A járás végeztével a legények korábban a kocsmában a falu elöljárójának köszöntése után - együtt fogyasztják el a vacsorát.

Ha az adott évben van a faluban avatandó legény, akkor a legényavatás aktusára is ekkor kerül sor.

LEGÉNYAVATÁS

Községünkben minden év december 27-én, az Aprószentek-járást és vesszőzést követi a legényavatás ceremóniája. Az a bekeresztelni való fiatal fiú, azaz puhab, aki követni kívánja a hagyományokat, a már felavatott legények közül előzetesen keresztapát választ magának. A legény-keresztapa felelősséget vállal a leendő legényért s annak cselekedeteiért. A Legénycéh vezetője, azaz a rangidős keresztapa elmondja a legényregulát:

„A mai naptól fogva legény vagy. Legény fejjel kell gondolkodnod! Legény módra kell viselkedned!

Becsüld meg az idősebbeket! Adjál nekik tiszteletet, akkor majd azok is megbecsülnek téged.

Mert a legfőbb regula az a legénybecsület. Soha ne tegyél olyat, ami nem becsületes!

A második regula: az összetartás. A legénybarátság jóban-rosszban. Ne légy kötekedő, ne kezdj verekedést! De ha téged bántanak, ne hagyd magad!

Harmadik: Ne lesd a potyát! Add vissza te is mindenkinek, ha valakitől jót kaptál!

Végül: ne légy pletykás! Ne árulkodj másokra, mert csúnya legény az, akinek hosszú nyelve van!

Az eszed pedig a helyén legyen mindenkor!!!”

Ezután a keresztapa legény-keresztfia fejére önt a borából egy keveset, miközben harsányan kívánja: *„Adja Isten, hogy jó dolgos legény légy!”* Ezt követően – s nem addig! – kezdődhet a mulatozás, immár a felavatott legények részvételével. A felavatott legénynek joga volt dohányozni, kocsmába, fonóba járni, a lányos házakat meglátogatni, a lányt táncba vinni. Illendő magatartására a mindenkori legénybíró ügyelt.

Ma már ugyan nem kell a hagyományos szigetközi legénypróbákat – kaszálás, favágás, zsákolás, evezés – teljesíteni, a népszokás ma is él Kisbodakon. A fiúknak megtiszteltetés, presztízs, hogy legénnyé avassák. Előfordul, hogy más faluból is „kéredzkednek be” ifjak a kisbodaki legényavatásra. A ceremóniára a közösségi házban kerül sor, miután a falu elöljárója köszöntötte a legényeket. Régen az Aprószentek-járás során kapott karácsonyi finomságokat (sonkát, szalonnát, kolbászt, kalácsot) fogyasztották el vacsorára a legények. Napjainkban már nem szokás ételt adni, inkább pénzzel köszönik meg a háziak a jókívánságokat és a vesszőzést, ebből lesz a vacsora.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A Kárpát-medence számos tájegységén – Nyugat-Dunántúl, Erdély, Felföld, Szigetköz, Csallóköz – élő szokás volt a legényavatás. Mint előző pontban bemutattuk, a legényavatás Kisbodakon – hasonlóan a Szigetköz és a Csallóköz településeihez – aprószentek napján történt. Kisbodakon kívül nem ismerünk olyan szigetközi települést, ahol napjainkban is élő hagyomány lenne e két népszokás. Ennek okán tartjuk érdemesnek arra, hogy a Kisbodaki Helyi Értéktár mellett a Szigetközi Tájegységi Értéktárban is helyet kapjanak.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

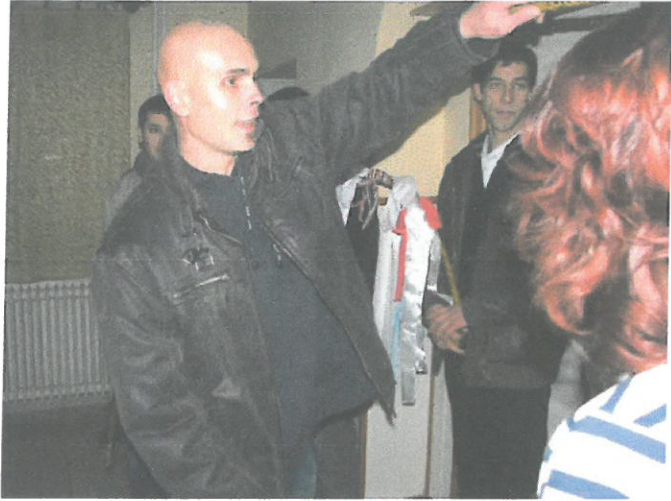
- <https://www.youtube.com/watch?v=MueXuYn7ZfA&t=22s>

III. MELLÉKLETEK

1. Korabeli fényképfelvételek az Aprószentek-járásról (forrás: Néprajzi lexikon)
2. Fényképfelvételek napjaink Aprószentek-járásáról (forrás: saját fotók)
3. [Film az élő hagyományról](#) és a premier pillanatai
4. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
5. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról
6. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

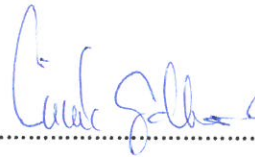
NYILATKOZAT

Alulírott Timár Gábor, mint az „**Aprószentek-járás és legényavatás hagyománya Kisbodakon**” települési és tájegységi értéktárba történő felvételének javaslattevője

nyilatkozom,

hogy a javaslatban megadott adatok kezeléséhez, illetve a benyújtott teljes dokumentáció – ideértve a csatolt dokumentumokat, saját készítésű fényképeket és filmeket – felhasználásához hozzájárulok.

Kelt: Kisbodak, 2023. augusztus 17.

Timár Gábor

NYILATKOZAT

Alulírott Timár Gábor polgármester Kisbodak Község Önkormányzata képviseletében hozzájárulok, hogy az önkormányzat tulajdonát képező **Kisbodaki hagyományok – Aprószentek-járás és legényavatás** című film a települési és tájegységi értéktárban szabadon felhasználható legyen.

Kelt: Kisbodak, 2023. augusztus 17.

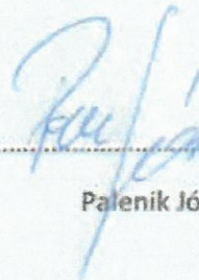

Timár Gábor

AJÁNLÁS

Alulírott Palenik József néprajzkutató, többszörös koreográfiai díjas koreográfus, a Lajta Néptánc Együttes alapítója és művészeti vezetője, a magyar ezüst érdemkereszt tulajdonosa nyilatkozom, hogy az „*Aprószentek-járás és legényavatás hagyománya Kisbodakon*” érték a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 1. § (1) bekezdés o) és p) pontjának megfelel, ezért a Kisbodaki Települési Értéktárba, továbbá a Szigetközi Tájegységi értéktárba felvételét ajánlom és javasolom.

Kelt: Mosonszólnok, 2023. augusztus 18.

Palenik József